

**BEDEN GÜCÜ KAYIPLI İNSANLARDA  
EKLENTİ ŞEKLİNDE HUSULE GELEN  
BEDEN GÜCÜ KAYBININ, ADLİ TIP  
BAKIMINDAN TAYİNİ**

**Prof. Dr. ADNAN ÖZTÜREL**

Herhangibir şekilde sakatlanan, beden gücünden kaybetmiş bir kişinin, aradan bir süre geçtikten sonra, yeni bir kaza veya başka şekilde sakatlığının artması veya mevcut sakatlığa yeni bir arıza eklenmesi, yeni bir sakatlık durumunun, ortaya çıkması, bu haldeki total beden gücü kaybının saptanması, genellikle güç problemler ortaya çıkarmaktadır (2, 3, 4, 8, 19, 21). Bu kabil vakalar, iş kazalarında veya başka bir nedenle, vurma, çarpma, düşme vb. şekilde husule gelebilir. Türk Ceza Kanununu ilgilendiren olaylarda resmi bir barem olmadığından, yabancı baremlerden ve 22 Haziran 1972 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan «SOSYAL SİGORTA İŞLEMLERİ TÜZÜĞÜNDEN» yararlanılır (23). İş kazaları ve iş kazaları tazminatlarında, bu tüzük kullanılır. Türk Ceza Kanununa göre ve medeni Kanuna göre, tazminat ise yabancı Baremler ve Sigorta İşlemleri Tüzüğünden istifade edilerek tesbit edilir (5, 10, 15, 16, 17). Türk Ceza Kanunundaki Uzuv Zaafı ve Tatili Uzuv'da Yabancı Baremler ve İş Kazası Sigorta Eylemleri Tüzüğünden yararlanılarak saptanır.

Burada, sakat bir kişide, aradan bir gün geçtikten sonra, yeni bir sakatlık oluştuğu zaman, Türk Ceza Kanunu uygulanması ve tazminat isteklerine temel teşkil edecek olan beden gücü kaybının saptanması şekli üzerinde durulacaktır.

İş kazası sigorta İşlemleri Tüzüğü'nün 7, 8, 9 uncu maddelerinde, BALTHAZARD formülü ile, bir kazada meydana gelen birden fazla sakatlık halinde, total sakatlığın nasıl saptanacağı bildirilmiştir. 7 inci madde bu hesabın nasıl yapılacağını göstermektedir. 8, 9 uncu maddeler ise esasen sakatlık olan bir kişide, yeni bir sakatlık husule gelince, total beden gücü kaybının nasıl hesaplanacağı kaydedilmiştir.

9 uncu madde a fıkrasında «Doğuşdan sakatlık, iş kazası veya meslek hastalığı sayılacak veya sayılmayacak olaylardan husule gelmiş, her türlü arızaların sebep olduğu, meslekte kazanma gücünün, toplam azalma oranı, Balthazard formülüne göre hesap edilir» demektedir. Başka baremlerde de bu formülün kullanılacağı hakkında hükümler bulunmaktadır (1, 5, 11, 12, 19, 20, 22, 23). 9 uncu maddenin b fıkrası ise, yukarıda bildirilen koşullarda «kazanma gücünün, toplam azalma oranı (a) bendinde tesbit edilen orandan çıkarılır, kalan, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu, meslekte kazanma gücü azalma oranıdır» denmektedir.

Balthazard formülü, konumuzla ilgili beden gücü kaybını, bir kazadan sonra oluşan, birden fazla sakatlık, iş kazaları tüzüğüne göre hesap etmektedir (9, 13, 14, 18, 21, 22, 23). Burada kısaca Balthazard formülüne göre, bu hesabı yaptıktan sonra, konumuzla ilgili sakatlık şeklini saptayıp, bazı memleket baremlerine alınmış olan GABRIELLİ FORMÜLÜNDEN söz etmek ve bilhassa, Türk Ceza Kanunu bakımından uygulamadaki, özellikler üzerinde durmayı, hekimler ve hukukçular için yararlı buluyoruz. Bu konu üzerinde, şimdiye kadar Adli Tıp Literatürümüzde, her hangi bir bilgiye rastlanmamıştır (9, 18, 19, 20).

İş kazalarının, 1972 tarihli tüzüğü, 7 inci maddesinde, Balthazard formülü aşağıdaki şekilde uygulanması kaydedilmiştir (23).

a — Sigortalının arızaları, meslekte kazanma gücünü azaltma oranları, 6 inci maddeye göre ayrı ayrı hesaplanır.

b — Bu oranlar en yükseğinden başlamak üzere sıraya konur.

c — En yüksek oranı, sigortalının çalışma gücünün tümünü gösteren % 100 rakamından çıkarılır.

d — Bu çıkarmada, kalan miktar, sırada ikinci gelen, meslekte kazanma gücü azalma oranı ile çarpılır. Çarpma sonucunda, meslekte en yüksek kazanma gücü, toplam azalma oranı bulunmuş olur.

e — Sigortalının kazanma gücü, toplam oranı, birinci sıraya ve üçüncü sıradaki arızanın, meslekte kazanma gücü azalma oranı ikinci sıraya alınarak yukarıdaki işlem tekrarlanır.

Balthazard formülünün bir vakada meydana gelen sakatlıkların hesabında kullanıldığını daha önce söylemişdik.

Balthazard formülü uygulama örneği;

Bir kazada 4 ayrı sakatlık husule geldiği Baremlerden alınan sakatlık oranı;

Tam iş kapasitesi % 100  
 Birinci sakatlık oran % 50 A  
 İkinci sakatlık oranı % 30 B  
 Üçüncü sakatlık oranı % 30 C  
 Dördüncü sakatlık oranı % 10 D

Birinci sakatlık oranı a % 50	Kalan iş kapasitesi 100 — 50 50 (% 50)	Sakatlık oranı % 50
İkinci sakatlık oranı B % 30	Birinci sakatlıktan kalan iş kapasitesinden çıkarılınca 50 — 30 = 20 (% 20) 0.50 X 0.20 = 0.40 Kalan iş kapasitesi 50 — 10 = 40, % 40 dir	% 10
Üçüncü sakatlık oranı C % 20	Kalan iş kapasitesi % 40 dir 0.40 X 0.10 = 0.40 40—4 36 kalan iş kapasitesi	% 4
Dördüncü sakatlık oranı D % 10	Kalan iş kapasitesi % 36 0.36 X 0.10 = 0.36	% 3.6
4 adet sakatlığın TOPLAMA		% 67.60

Balthazard formülünü uygulamak her vakada mümkün olmayabilir. Bunun uygulanabilenlerinde temel formül olarak alınması gerekir. Özel hallerde, çözüm için, başka yöntemler tatbik

edilmeli, fizyolojik, fizyopatolojik, patolojik duruma göre, klinik belirtiler değerlendirilmelidir.

Nancy Ceza Mahkemesi tarafından 3 karardan söz etmek yararlı olacaktır. Bu kararlardan birincisinde, sonradan husule gelen saattlıkda, bilirkişi Balthazard formülünü yanlış ve eksik şekilde uyguladığından, bilirkişinin raporu red olmuştur. Bu konuda mahkemenin de yeter derecede bilgili olması, nazarı dikkati çekmektedir.

Nancy Mahkemesi 8 Mayıs 1963 tarihli kararında Balthazard, formülü tatbik olunmadığından, Sakatlık % 27 yerine % 23 bulunmuş, bu sonuç mahkemece red olunmuştur. 6 Mayıs 1973 tarihli üçüncü kararda Bilirkişi tarafından, sol kolda % 12, sağ ayakta % 25 sakatlık tesbit edilmiş, Balthazard formülü ile ise sakatlık % 34 bulunmuş, aradaki fark mahkemeye bildirilmiş ve kabul edilmiştir. Bu 3 karar genellikle, Balthazard formülünün küçük, müteaddit sakatlıklar için kullanıldığını göstermektedir. Bu halde sakatlık oranı kişi yararına artmaktadır. % 5 ve % 10 oranına, bu formül uygulanınca sakatlık % 25 çıkmaktadır. Fransada Asgeri gelir hesabında, Balthazard formülü kullanılmamakta, özel barem kullanılmaktadır.

Sakatlık hesabını, Amme ve Ceza Hukuku, Medeni Kanun bakımından aynı şekilde yapılmasına taraftar olan yazarlarda bulunmaktadır.

Pratikte, toplamı % 50 yi geçmeyen sakatlıklar hesabı aşağıdaki şekilde yapılmaktadır. Örneğin, birinci sakatlık, % 15 ise (Avuçta arıza), ikinci sakatlık, dizdeki arıza % 30 ise, global oran % 45 bulunacaktır. Eğer sakatlıklar oranı yüksekse, örneğin Diz Artrozu kafa travma sonucu sendomu % 30, omuz sertleşmesi % 13 ise, global rakamın % 85 olması gerekmektedir. Bu duruma, Balthazard formülü uygulanırsa, kalıcı devamlı sakatlık (I. P. P.) % 64 bulunur. Balthazard formülüne kalkül degresif (Calcule Degressif) ismi de verilmektedir. Zu rakamı bazı yazarlar, temel rakam olarak kabul edip, kişinin sosyal durumu ve bazı koşulları da göze alınarak, İ.P.P. oranı saptamaktadırlar. İ.P.P. % 85 olursa Fransız kanunlarına göre, kişiye, yüksek geliri aile maaşı bağlanmaktadır (14).

Son zamanlarda, genellikle, bazı yerlerde, Balthazard metodu, sistematik bir ekleme yapılmaktadır. Sakatlık toplamı %

100 ün üstünde ise, buna lüzum yoktur. Gerçekten, insan bütünlüğü bozulması hiç bir barem ve hesapla saptanamaz. Ekleme metodunda, bilirkişi, uygun bir sakatlık derecesi eklenmektedir. Örneğin, sakatlığı, Balthazard formülüne göre, % 42 bulundu ise, bunu % 50-60 a çıkarabilmektedir (13).

Gabrielli formülünü, çok kimse bilmediğinden, bir sakatlık varken, bir süre sonra husule gelen sakatlıkta, beden gücü hataları yapılmaktadır.

Gabrielli formülü iki faktöre dayanan bir formüldür.

Birinci faktör  $C_1$  önceki iş kapasitesi

İkinci faktör  $C_2$  Kalan iş kapasitesi (ikinci kazadan sonraki kalan iş kapasitesi)

$$\frac{C_1 - C_2}{C_1} = \text{Devamlı kısmi sakatlık (D.K.S.)} \\ \text{(Incapacité Permanet Partiel I.P.P.)} = \% \text{ sakatlık}$$

Önceki kapasite hesabı önemlidir (9). Çünkü, sakatlık husulünden sonra, bir miktar iyileşme olabilir. Bir çok yazar önceki kapasiteyi % 100 alıp, azalmış olarak kabul etmemektedirler. Bunu tesbit edecek kesin bir yöntemde mevcut değildir.

İlk kaza, iş kapasitesini, % 100 azaltmış ise, Örneğin, % 100 sakat, kör olan bir kişi, yeniden bir iş kazasına maruz kalmış olsun. Bu durumda kişinin önceki kapasitesinde, artmasına, ikinci kaza ile, beden gücü kaybı neden olacaktır. Böyle bir durumda garip bir hal ortaya çıkacaktır. % 100 den fazla beden gücü azalması olmaz. Pek çok vakada durum böyledir.

Önceki iş kapasitesi hesabında, geçirilmiş iş kazası, diğer nedenlerle alınan yaralar, harp, her hangi bir kaza, hastalık v.b. göze alınır. Bunlar arasında, ödenmiş iş kazası bulunduğu gibi, ödenmemiş, resmi işlem görmemiş yara ve hastalıklar olabilirler.

Kalan iş kapasitesi  $C_2$  nin hesabı ise, önceki iş kapasitesinin durumuna bağlıdır. Kalan iş kapasitesi, dikkatli bir şekilde muayene ile tayin edilir. Birinci kazadan sonra saptanan iş kapasitesi kaybı olacaktır. Örneğin, ilk sakatlık parmakların kaybı olsun, ikinci sakatlık ise, kafa travmasından sonra husule gelen duyma bozukluğu olsun. Veya birinci sakatlık bacak kırığı olsun, ikinci

sakatlık, Post-Travmatik Keratit olsun. Bunları bir arada, matematik olarak, hesap etmek mümkün değildir. Çünkü ikinci sakatlık, birinci sakatlığı artırmamaktadır. Total iş kapasitesi azalmaktadır.

Gabrielli formülüne, Balthazard formülüyle beden gücü kaybı hesap edildikten sonra geçilir.

Örneğin, bacak kırığı beden gücü kaybı % 20 kalan iş kapasitesi  $C_2$  % 80

Göz lezyonu » » » % 10  
Balthazard formülü % 80  
————— = % 8  
% 10

Global Redüksiyon  
% 20 + % 8 = % 28 ikinci, kalan iş kapasitesi  
 $C_2$  % 72

Gabrielli formülünün uygulanması :

Devamlı kısmi sakatlık (D.K.S.)

(Incapacité Permanent Parciel İ.P.P.)

$$\frac{C_1 - C_2}{C_1} = \frac{80 - 72}{80} = \% 8$$

Eğer iki lezyon, aynı kazada husule gelseydi, yalnız Balthazard formülü uygulanılacaktı.

Diğer bir Örnek :

Kalçadan uyluk kemizi amputasyonlu kişi,

D.K. Sakatlık (İ.P.P.) % 80  $C_1$

İkinci sakatlık olarak bir göz kaybedilse,

D.K. Sakatlık (İ.P.P.) % 30  $C_2$   $C_2$

Hiç kimse her iki sakatlığı, toplamayı düşünmemektedir. 80 + 30 toplamı 110 ederki, bu halde normal kapasite üstünde bir rakam çıkar. Bu halde yapılan işlem absürd olur.

Bazıları sakatlık oranı olarak, İ.P.P. % 80 alırlar. Bu durum yeniden bir hesabı gerektirir. Çünkü bazıları, kişinin işe adapte olduğunu kabul ederler. Örneğin önceki kapasiteyi tahmini olarak % 50 alırlar.

Gabrielli formülü,  
D.K. Sakatlık (İ.P.P.)

$$\frac{50 - 35}{50} = \frac{30}{100} = \% 30$$

Bu hesap tamamıyla keyfi yapılan bir hesaptır. Birinci kapasiteyi, iki kapasite halinde düşünüp hesap yapan kişilerin, hesapları da keyfidir.

$$\begin{aligned} \text{Örneğin, } C_1 &= \% 50 \\ \text{Global redüksiyon } 50 + 30 & \% 80 \\ C_2 &= \% 20 \\ \text{D.K. Sakatlık (İ.P.P.) } & \frac{50 - 20}{50} = \% 60 \end{aligned}$$

Bu formüle göre yaralı % 60 çalışma gücü kaybı ücreti alacaktır.

Bu hesap daha gerçek bir düşünüşle yapılabilir mi?

Bir göz kaybedildiğine göre, şahıs birinci sakatlık olarak, bacak amputasyonuna maruz kalsın. Bu halde İ.P.P. % 80 ve  $C_1 = \% 80$  bulunur. Daha sonra bir göz kaybedildiğine göre, göz kaybı % 30 dur. Bu halde fonksiyonel durum göz önüne alınmalıdır.

$$\text{Global kapasite } \frac{20}{30} \cdot 0.666 = \% 6.66 \text{ dir. } C_2 = \% 14 \text{ eder.}$$

Daha önceki kaideyi adetler olmadan uygulayalım. D.K. Sakatlık, önceki kapasite % 80 olsun. % 20 eksik kapasite, pek fazla itiraz neden olmaz. Burada Global sakatlık hesabı  $C_2$  bulunması, değişik şekilde yapılır. Çünkü, her iki sakatlık oranı % 100 oranını aşmaktadır.

Gabrielli formülüne göre :

$$\text{D.K. Sakatlık (İ.P.P.)} = \frac{20 - 14}{20} = \frac{30}{100} = \% 30$$

bulunur.

24 Mayıs 1939 tarihli Fransız Bakanlar Kurulu Kararnamesi. Gabrielli formülünün uygulanmasını zorunlu kılmıştır. Fransız Sosyal Güvence Kanunu (Securité Social) 453 üncü maddesi «Bir iş kazası veya daha önce, müteaddit iş kazası geçiren kişinin, iş kapasitesindeki azalma, en az % 10 olabilir. Yeni gelir, total durum, en küçük ücretten aşağı olamaz.» diyerek durumu düzenli bir şekle sokmuştur. İdari tatbikat hatalarından sakınmalıdır.

453 üncü madde ilgilinin ücret hususunda her türlü kolaylık yapılmasını ön görmektedir. % 10 veya bunun üstündeki rakamlar için, en aşağı miktar verilmekle beraber, her seneye kapasite azalma veya artma durumuna göre bağlanacak ücret, beden gücü kaybına göre, sakatlığı tayin eden komisyonun, durum değişmese bile, beden gücü kaybını % 10 dan % 20 ye kadar yükseltme yetkisi vardır. Özel bir iş verilirse, rehabilitasyon yapılırsa, durum buna göre de değerlendirilir. Sosyal ilişkilerde tazminat bakımından göz önüne alınmalıdır.

Diğer bir örnek;

Sol baş parmağın kaybedilmesi % 25 sakatlığa sebep olur. Bu sakatlık nedeniyle, kalan işkapasitesi % 75 dir.

Her iki baş parmak kaybı % 60, kalan işkapasitesi % 40 dir. İkinci sakatlıktan sonra kalan iş kapasitesi % 75—% 40 = % 35 C<sub>2</sub>

$$\text{Total sakatlık hesabı} \frac{1 - C_2}{C_1} = 0.75 - 0.40 = \frac{\% 35}{\% 75} =$$

0.466

Total Sakatlık = % 46.6

Diğer bir örnek;

Sağ gözü yaralanan, POST-TRAVMATİK KERATİT'LI bir kişi Bu şahsın görmesi 3/10 olsun, Bareme göre sakatlık oranı % 10 ikinci kazada, sol göz kaybı olsun, kalan görmede 1/20 olsun

Bu kişide D.K. Sakatlık (İ.P.P.) % 30 olur.

Burada, önceki hal iş kapasitesi 3/10 ve 10/10, İ.P.P. = % 10 = C<sub>1</sub> % 90

İkinci kazada, Global enkapasite % 20 ve 10/10 = % 60

Kalan kapasite % 40 ..... C<sub>2</sub> 40

İkinci kazada Gabrielli Formülü :

$$\text{D.K. Sakatlık (İ.P.P.)} = \frac{90 - 40}{90} = \% 50 \text{ bulunur.}$$

Diğer bir örnek;

Yaralıda travma sonucu Sol Elde Sekel, 4 parmak fleksiyonu sınırlanması olsun; Bu sakatlıkta D.K. Sakatlık (İ.P.P.) % 30 Yeni bir kazada, sağ işaret parmağı kaybedilsin.



Yeni yara kendi başına D.K. Sakatlık (İ.P.P.) % 16 (Bareme göre) Total sakatlığın hesabı için aşağıdaki rakamla alınmalıdır.

$C_1 = \% 70$  ,  $C_2 = \% 56$  , D.K. Sakatlık (İ.P.P.) = % 20 dir.

Bu rakam, yaş, fizik durum, akıl niteliği, meslek v.b. koşullar göz önüne alınarak hesap edilmelidir. Önceki kaza, ne sebeple meydana gelirse gelsin, hesap için, iş kazası hesabı örnek olarak alınmalıdır. Davaya konu olan kaza ile, daha önceki kaza, aynı fonksiyonu yapan organda sekel husulu gelirse;

Bu sakatlığa klasik bir örnek verelim.

Birinci kaza, sağ göz yaralanması, görme azalması 2/10 İ.P.P. % 15

İkinci kazada, yeniden sağ göz görme sinirinin tam kaybı olsun.

Birinci kaza görmesi 2/10 ve 10/11 İ.P.P. ....  $C_1$  % 85

İkinci kazadan sonra, görme tam kaybı, Global Azalma, İ.P.P. = % 15 .....  $C_2$  % 70

Gabrielli Formülü;

$$\frac{85 - 75}{85} = \frac{15}{85} = 17.6 = \% 17.6, \text{ bu } \% 18 \text{ ka-}$$

bul edilebilir.

Bazıları, Gabrielli formülünün, sakatlık oranını azalttığını iddia ederler. Halbuki genel olarak, yazarların kanıları, durumun böyle olmadığı noktasında toplanmaktadır. Yaralının son örnekte verildiği gibi, sakatlık durumu bazan yükselmektedir. Son örnekte sakatlık % 15 den, % 18 oranına yükselmiştir.

Birinci sekeli ikinci kaza kaldırırca, eski gelirin kalkmaması gerekir. Buna bir örnek verelim.

Sağ İşaret (Index) ve Sağ orta parmak (Medieus) 3 arızası % 35 olsun.

İkinci sakatlık Sağ El Kaybı, İ.P.P. % 70 olsun.  $C_1$  % 65,  $C_2$  % 30

$$\text{D. K. Sakatlık (İ.P.P.)} = \frac{65 - 30}{65} = \% 54 \text{ bulunacaktır.}$$

Eğer işaret parmağı ve orta parmak kaybı, kaza dışında, iş dışında veya çocuklukta, olmuşsa, durum daha ağır kabul edilerek, sakatlık artırılır.

Daha karışık durumlarda vardır. Örneğin, birinci kazada, sağ topuk kemiğinin (Calceneus) kırığı, işaret parmağı amputasyonu, ikinci kazada ise Sol Topuk (caleaneus) kemiği kırığı ve Orta Parmak amputasyonu husule gelmiş olsun.

Sağ Topuk Kemiği İ.P.P. % 20

İşaret Parmağı İ.P.P. % 16

Bareme göre toplam İ.P.P. % 32.5, Bu % 33 kabul edilebilir.

Bu halde  $C_1 = \% 67$  bulunur.

İkinci kazadaki İ.P.P. bulunması için, yukarıda yapıldığı gibi global enkapasiteyi, saptamak lâzımdır. Burada kalan kapasite  $C_2$  dir. Gabrielli formülü ile sakatlık sonucunu bulmak mümkün olabilir.

Çok önemli bir mesele de, kazadan önce, tek göze sahip olan kimsenin, kaza sonucu sağlam gözünü kaybetmesidir. Böyle bir durumda da Gabrielli formülünün uygulanması gereklidir. Göz, kulak, kollar ve bacaklar gibi çift olan organlar için ayrı formül kullanılır. Bazı yazarlar, böyle durumlar için, üç göz, üç el, üç kol varmış gibi kabul ederek, sakatlığın hesabını yaparlar. Bu yazarlara göre, her biri için, 1/3 iş görmezlik kabul ederler. Bazı baremler bile, bir göz kaybını, % 25 — 30 beden gücü kaybı olarak, kabul etmişlerdir. Gabrielli formülünün, bu esasa göre hesaplanması doğru olacaktır.

Bazı uygulayıcılar Gabrielli formülünü, göze almadan, müteaddit sakatlık, husule gelen bütün vakalara, Balthazard formülünü uygulamaktadırlar. Bu şekil bir uygulama, çok defa birbirinden farklı, beden gücü kaybı bulunmasına neden olmaktadır. Türk Ceza Kanunu bakımından, Uzuvlardan birinin zaafı, uzuvlardan birinin tatili ayrımı yapılırken çok dikkatli olmak gereklidir. Esasen sakat bir kimse, Müessir Fiile maruz kalınca, Uzuv Zaafı, Uzuv Tatilini hesaplamada Fabrielli formülünü kullanmalıdır (9. 12). Böyle bir durumda Balthazard formülü kullanılmamalıdır. Uzuv Zaafı % 30 dan aşağı sakatlıklar için, Uzuv tatili % 30 ve daha fazla sakatlıklar için kullanılır.

Türk Ceza Kanunu 456 ıncı Maddesi, 2 inci fıkrasında Uzun Zaafı için 2-5 yıl, Uzun Tatili için ise, aynı maddenin 3 üncü fıkrası gereğince 5-10 yıl hapis cezası verileceği bildirilmiştir. Türk Ceza Kanunu 459 uncu maddesi ise Uzun Zaafı ve Uzun Tatili için, 3 ay ilâ 20 ay hapis cezası verileceği bildirilmiştir. 459 uncu maddeye göre, her iki şekil sakatlık cezası aynı miktarda kabul edilmiştir. Bu cezaların saptanmasında, ayrıca bu cezalara ait tazminat taleplerinde, beden çalışma gücü hesabında çok dikkatli olmak gereklidir. Biremler birbirinden farklı olan, sakatlık oranı verdiği gibi, hesabı yapacak kişiler olan bilirkişilerin, bu konudaki rolleri çok önemlidir (7, 12, 19, 20, 22). Uzun zaafı ve uzun tatili tesbiti için Balthazard ve Gabrielli Formüllerinin açıklanmasında, daha önce verilen örnekler geçerlidir. Ayrıca bunlara ait değişik rakamlı örnekler verilmesine lüzum görülmemiştir.

#### SONUÇ :

1 — Önceden geçirilmiş bir sakatlıktan bir süre geçtikten sonra, ikinci bir sakatlık husule gelince, beden gücü kaybı Gabrielli Formülü uygulanarak bulunur.

2 — Gabrielli Formülü tatbiki için, biremlerde verilen kısmi sakatlık oranından istifade edilir. Türk Ceza Kanunu bakımından sakatlık tesbiti için, 22 Haziran 1972 tarihli «Sosyal Sigorta işlemleri tüzüğü»nden ve diğer yabancı biremlerden yararlanır.

3 — Vücutta mevcut çift olan organların (göz, kulak, el, ayak) beden gücü kayıplarının hesapları, bazı özellikler gösterirler.

4 — Türk Ceza Kanunu bakımından açılan tazminat davalarında ve yine bu kanun bakımından Uzun Zaafı ve Uzun Tatili durumunun, birinci kazadan sonra, Balthazard Formülünden yararlanmak suretiyle, Gabrielli Formülü ile hesap edilmesi gerekmektedir.

5 — Türk Medeni Kanunu bakımından açılan tazminat davalarında da, ikinci kazadan sonraki, beden gücü kaybı Balthazard ve Gabrielli Formüllerinin uygulanmalarıyla hesap edilir.

#### ÖZET

Bu etüdde esasen sakat olan beden gücü kayıplı bir kişide, aradan bir süre geçtikten sonra, ikinci bir sakatlık husule geldiği

takdirde, sakatlık oranı hesaplanmasında kullanılan, Gabrielli ve Balthazard formülleri uygulanması, bu uygulamanın Türk Ceza, Türk Medeni Kanunları tazminat isteklerinde, Türk Ceza Kanununda bulunan Uzuv Zaafı, Uzuv Tatili saptanması İş Kazalarında, tatbikat konusu üzerinde Yorumlar yapıldı. Örnekler verildi. Özel hallerin çözümüne yararlı bilgiler sunuldu.

### RESUMÉ

Dans cet exposé, on a posé, Les Formules Balthazard et Gabrielli, dans les dommages corporeles qui on emploi pour du calcul des infirmités multiples après plusieurs accidents et ses apliceti-ors, incapacité permanent Partiel au point de vue du Droit Penal Turc, du Droit Commun et indemnisation pour les accidents du travail et tous autres accidents en Turquie.

### İSTİFADE EDİLEN ESERLER

- 1 — *Bannel F., L'epé P., Lazarini H. L.* : Incapacité permanente et conséquences social à en tirer. Ann. Med. Leg. 1964. 44. 483-485.
- 2 — *Baytok N., Sanal A., Ayan Ş., Ülgenerk Z., Doruer T.* : Türk Ceza Kanunu. 1958. Ankara.
- 3 — *Mc. Bride, Earl D.* : Disability evalation, and principle of treatment of compensabables injuries. 1963 J. B. Lippin Cott Company.
- 4 — *Mc. Bride, Earl D. (Çeviren: C. Özen)* : Tipik malûliyetler ve bunların ayarlanmaları. Adli Tıbbi Ekspertis. İstanbul. 1956-1957. No. 19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29.
- 5 — *Desmarez J. J.* : Manuel de Medacine Legala. 1967. Pres Pniv. de Bruxelles.
- 6 — *Dönmezer S.* : Ceza Hukuku Hususi Kısım. İst. Üniv. Huk. Fak. Yayını. Sekizinci Baskı, 1972. No. 116. Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- 7 — *Derobert L.* : Droit Positif comparé et appréciation du dommâge resultant des accidents du travail et de droit commun. Baremes d'invalidité et d'incapacité. Ann. Med. Leg. 1970. 3. 327-332.
- 8 — *Erem F., Toroslu N.* : Türk Ceza Hukuku. Ank. Üniv. Huk. Fak. yayını. 1973. No. 321. Sevinç Matbaası. Ankara.
- 9 — *Dekaste G.* : La formule Gabrielli. Ann. Med. Leg. 1971 3. 210-216.
- 10 — *Greven J.* : Les Invalidité. D'apres la jurisprudence du trubunal fédéral des Assurances. 1941. Bern. H. Kuber.
- 11 — *Güldoğan M.* : Temel kanunlarımızın Adli Tıp yönünden uygulanması. 1972. No. 11. Adalet Bakanlığı Yayınlarından. Yarı Açık Ceza Evi Matbaası. Ankara.
- 12 — *Kudat A.* : Cismani zararların değerlendirilmesi ve malûliyet baremleri. Tisa Mat. Lim. Şir. 1970 Ankara.
- 13 — *Lane De La G.* : Calcul des infirmités multiples en droit commun. Ann. Med. Leg. 1965. 45. 277-279.

- 14 — *Heully F., G De Ren., Poncin B., Picard H., Peiffer* : Invalidité multiples et application du calcul dégressif pour l'évaluation du taux global d'incapacité (Droit commun et Sécurité Sociale). Ann. Med. Leg. 1964. 44. 481-483.
- 15 — *Leat M.* : Les sequelles traumatiques. Potoloji, diagnostic, evaluation Medico Légale. 1952. Masson. Paris.
- 16 — *Matiou Paul Et Palovani Paul* : Quide Barem des accident du travail et des maladies professionueles. 1960. Poinat. Paris.
- 17 — *Mayel Lucien - Rly E.* : Barém des accidents du travail et de maladie professioneles. 1948 Poinat. Paris.
- 18 — *Özen C.* : Adli Tıp ve Toksikoloji, İst. Üniv. Yayınlarından. 1971 No. 1708/86. İstanbul.
- 19 — *Öztürel A.* : Adli Tıp, 1979. Sevinç Matbaası. Ankara.
- 20 — *Öztürel A.* : Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar bakımından sakatlık vakaları üzerinde araştırma. Ank. Üniv. Hukuk Fak. Dergisi. 1972. 28. 1-2. 497-503.
- 21 — *Piedelievre R., Fournier E.* : Médecine Légale. 1963 Tom II. J. B. Bailliére et Fils. Paris.
- 22 — *Roche L., Reynoaud C. A.* : L'appréciation du dommaga corperel dans le cadre du travail du droit commun. 1960. Masson. Paris.
- 23 — Sosyal Sigorta İşlemleri Tüzüğü. Resmi Gazete. 22 Haziran 1972. No. 14228. Ankara.